

Att Recitera Isti'ādah och Basmalah i Bönen

Imām Muhammad ibn Şālih al-Othaymin *En beskrivning av isti'ādah och dess acceptabla variationer, samt visdomen bakom basmalah.*

Variationer av Isti'ādah

[Efter att ha sagt öppningsinvokationen] bör den bedjande personen säga isti'ādah. Det vill säga, han bör säga:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Jag söker skydd hos Allāh från Shayṭān, den utstötte

Om han föredrar det, kan han säga:

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، مِنْ هَمْزِهِ وَنَفْخِهِ وَنَفْتِهِ

Jag söker skydd hos Allāh — Den Allhörande, Den Allseende — från Shayṭān, den utstötte. [Jag söker skydd från] hans vansinne, arrogans och förtalande poesi. [1] [2]

Han kan också nöja sig med:

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Jag söker skydd hos Allāh — Den Allhörande, Den Allseende — från Shayṭān, den utstötte.

Visdomen Bakom att Säga Isti'ādah

Att säga isti'ādah här syftar till den förestående Qur'ān-recitationen, inte till ṣalāh i sig. Ty om den hade syftat till ṣalāh, skulle den ha sagts omedelbart efter takbirat al-ihrām eller före den. Allāh — den Mäktige — sade:

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

”Så när du vill recitera Qur'ān, sök skydd hos Allāh från Shayṭān (Satan), den utstötte (den förbannade).” (Al-Nahl, 16:98)

Allāh har alltså befallt att skydd söks från den utstötte Shayṭān innan man börjar recitera Qur'ān.

Visdomen bakom att söka skydd från Shayṭān just i detta sammanhang är att det underlättar distanserandet av Shayṭān från en persons hjärta medan han ägnar sig åt recitation av Allāhs Bok, så att han kan uppnå djupare kontemplation och förståelse av dess betydelser — och därigenom verkligen dra nytta av den.

Ty det finns en tydlig, klar skillnad mellan den som reciterar Qur'ān med ett närvarande hjärta, och den som reciterar den i ett tillstånd av ouppmärksam tanklöshet. Om du reciterar Qur'ān med ett närvarande hjärta, kommer du att finna att du erhåller betydelser och lärdomar som är helt onåbara för den frånvarande. Prova det så skall du se.[3] Med hänsyn till detta har det lagstiftats att inleda recitationen av Koranen med isti'ādah, både i ṣalāh och utanför den.

Domen Rörande att Säga Isti'ādah

Vissa lärda har till och med antagit ståndpunkten att isti'ādah är obligatorisk innan man påbörjar recitationen av Qur'ān. De stöder denna ståndpunkt med den Högstes ord: *”Så när du vill recitera Koranen, sök skydd hos Allāh från Shayṭān (Satan), den utstötte (den förbannade).”*

Betydelsen av: 'أَعُوذُ بِاللَّهِ'

Det är: Jag söker tillflykt och skydd hos Allāh. Detta beror på att Allāh är både al-Malādh [den som söks] och al-Ma'ādih [Den från vilken skydd söks].

[Fråga]: Vad är skillnaden mellan al-Ma'ādih och al-Malādh?

[Svar]: De lärda har sagt: Al-Malādh är den som söks för att uppnå det goda. Medan al-Ma'ādih är den till vilken en person flyr undan det onda. Angående detta säger poeten:

"O Den från vilken jag söker uppfyllandet av mina förhoppningar [syftar på al-Malādh], och söker skydd från det jag fruktar [syftar på al-Ma'ādih]. Hela mänskligheten är oförmögen att hela ett ben som Du har krossat, och de kan inte heller krossa ett som Du har läkt."

Betydelsen av: 'مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ'

'Shayṭān' är ett övergripande begrepp som innefattar alla hans likar. Det inkluderar den förste Shayṭān [Iblis] som vägrade att prostra inför Ādam (frid vare med honom) efter att ha befallts göra det, såväl som hans avkomma. Namnet är språkligt härlett från det arabiska ordet 'شَطَنٌ' vilket betyder att distansera sig. Han fick detta namn med hänvisning till att han distanserade sig från Allāhs barmhärtighet då Han förbannade honom. Allāhs förbannelse innebär att bli utkastad och distanserad från Hans barmhärtighet. Namnet kan också härledas från det arabiska rotordet 'شاط' vilket betyder att bli arg. Detta syftar på hans sinnelag av hänsynslöshet, vrede, tanklöshet och impulsivitet, vilket allt drev honom att motsätta sig Allāhs befallning att prostra inför Ādam (frid vare med honom). Istället vägrade han omedelbart att verkställa befallningen och prostrade inte inför honom, sägandes:

أَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا

"Skall jag prostra inför den Du skapade av lera?" (Al-Isrā', 17:61)

Vad gäller den språkliga härledningen av Shayṭān, är den första betydelsen [dvs. شطن] mer korrekt.

Vad gäller 'الرَّجِيمِ', kan det tolkas som både:

1. Subjektet [den som kastar ut andra], eller
2. Objektet [den som gjordes till en utstött].

Detta relaterar till ordets språkliga form [فَعِيل] som på arabiska kan användas för att referera till antingen ett subjekt eller ett objekt. Till exempel används det som subjekt i orden: al-Sami' [Den Allhörande], al-Baṣir [Den Allseende], al-'Alim [Den Allvetande] och många andra fall. Vad gäller dess användning som objekt innefattar detta orden: Jarih [den skadade], Qatil [den mördade], och Kasir [den krossade].

Båda betydelserna gäller för Shayṭān, då han själv är en utstött i förhållande till Allāhs förbannelse — vi söker skydd hos Allāh från den — i förhållande till vilken han är distanserad och utkastad från Allāhs barmhärtighet [dvs. objekt]. Samtidigt är han också den som kastar ut andra genom att uppmuntra dem till olydnadshandlingar, och ständigt driver dem mot det [dvs. subjekt].

Att Säga Basmalah

Därefter bör den bedjande personen säga basmalah. Det vill säga:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

I Allāhs namn, Den Mest Barmhärtige (mot Sin skapelse), den Evig Barmhärtige (mot Sina troende tjänare).

Dess inledande fras 'I Allāhs namn' hänför sig till utförandet av en handling som är tillämplig på det sammanhang i vilket basmalah sägs (dvs. att recitera Qur'ān), även om handlingen i sig inte nämns. Till exempel, när den sägs före Qur'ān-recitation är dess betydelse: "I Allāhs namn, reciterar jag". Eller om den sägs före ätande är dess betydelse "I Allāhs namn, äter jag" eller vid drickande: "I Allāhs namn, dricker jag" eller wudu: "I Allāhs namn, utför jag wudu" och så vidare.

Visdomen Bakom att Säga Basmalah i Salah

Här reciteras basmalah i syfte att recitera Sūrah al-Fātihah. Således, när basmalah sägs i ṣalāh, är dess betydelse: "I Allāhs namn, reciterar jag". Nämnandet av själva handlingen utelämnas kontextuellt i syfte att söka de välsignelser som kan tillskrivas nämnandet av Allāhs namn — den Mäktige, och på grund av att basmalah upprepas så ofta [att enskilda

handlingar inte behöver specificeras varje gång].

Notera också att Allāhs namn föregår handlingen [dvs. I Allāhs namn, reciterar jag, äter jag, dricker jag, osv.]. Denna specifika ordning av fraser ger två fördelar:

1. Att söka de välsignelser som är förknippade med att börja med Allāhs namn — den Mäktige.
2. Exklusivitet: ty att börja med Hans namn indikerar att man börjar med enbart Allāhs namn.

Vi säger också att recitationen av basmalah hänför sig till utförandet av en handling som är tillämplig på det sammanhang i vilket basmalah sägs, eftersom detta utgör en bättre indikation på intentionerna hos den som säger basmalah. Om du till exempel skulle säga: 'I Allāhs namn' med avsikt att recitera, skulle dess betydelse vara: "I Allāhs namn, reciterar jag". Detta är mer specifikt än att bara säga att dess betydelse är "I Allāhs namn, börjar jag", ty att specificera handlingen att recitera är mindre allmänt än att bara 'börja'.

Vad gäller 'الله', är det Herdens namn, den Mäktige. Ordet är härlett från roten 'إله' [den sanne Guden] från vilken den mellersta hamzah har tagits bort på grund av att ordet upprepas så ofta. 'Gud' här refererar till det som dyrkas av kärlek, åtföljt av förhålligande.

Vad gäller 'الرَّحْمَن', är det ett namn bland Allāhs namn. Dess betydelse: Den som besitter en allomfattande barmhärtighet, vars effekter når varje skapad varelse.

Vad gäller 'الرَّحِيم', refererar det också till barmhärtighet. Här refererar det till den barmhärtighet som når den som förtjänar den [dvs. de troende tjänarna].

Att Säga Basmalah i Högt Reciterade Böner

Basmalah bör sägas tyst när man utför en bön i vilken recitationen är högt ljud, då basmalah och den tillhörande Qur'ān-recitationen kommer att sägas tyst i alla andra böner med tyst recitation. Således, även om recitationen är högt ljud i bönen, bör de som leds inte höra sin imāms basmalah. Detta beror på att alla ahādith som har berättats från Profeten ﷺ bevisar att han brukade säga den tyst.[4] Det har till och med sagts att alla berättelser som nämner att han sade den högt är svaga. [5]

Är Basmalah Betraktad som en Vers av Sūrah al-Fātihah?

Basmalah betraktas inte som en vers från Sūrah al-Fātihah. Snarare är det en självständig vers som används för att inleda varje sūrah av Qur'ān förutom Sūrah al-Barā'ah [dvs. al-Tawbah] som inte har en basmalah i sin början. Uteslutandet av basmalah där var den ståndpunkt som de lärda intog baserat på lärd ansträngning [ijtihād]. Vi erkänner dock att denna ansträngning gäller här en fråga som — utan tvekan — inte accepterar subjektiv åsikt. Ty om vi visste att en basmalah hade uppenbarats som skilde Sūrah al-Anfāl från al-Barā'ah, skulle vi vara förpliktade att inkludera den. Detta beror på att Allāh sade:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

"Sannerligen är det Vi som har sänt ned Dhikr (dvs. Qur'ān) och sannerligen skall Vi bevara den (från korrupktion)." (Al-Hijr, 15:9)

Med beaktande av det faktum att ingen sådan basmalah uppenbarades, kan vi dra slutsatsen att den lärda ansträngning som de lärda gjorde i denna fråga är förenlig med sanningen.

Bevis för att Basmalah Inte är en Vers av al-Fātihah

Beviset för att basmalah inte tillhör al-Fātihah är berättelsen i al-Ṣaḥih [al-Bukhāri och Muslim] på auktoriteten av Abū Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom) att Profeten ﷺ sade: *"Allāh sade: 'Jag har delat ṣalāh mellan mig själv och min tjänare i två halvor, och min tjänare skall få vad han söker. Så om han säger: "الحمد لله رب العالمين" säger Allāh: "Min tjänare har prisat mig"..."* [6]

[Fråga]: Om basmalah inte betraktas som en vers av Sūrah al-Fātihah och sūran själv består av sju verser, [7] hur ska vi avgränsa de sju verserna med undantag för basmalah?

[Svar]: Vi avgränsar verserna på följande sätt:

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (1) الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (2) مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (3) إِيَّاكَ تَعْبُدُ وَإِيَّاكَ تَسْتَعِينُ (4) اهْدِنَا
الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (5) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ (6) غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ (7)

Det är denna avgränsning som är förenlig med både versernas ordalydelse

och deras innebörd. Vad gäller förenlighet i ordalydelse, säkerställer fördelningen av verserna på detta sätt att verserna själva liknar varandra [i längd].

Om vi till exempel skulle avgränsa den sjätte versen som:

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

skulle den sjunde vara:

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

i sin helhet. Detta innebär att den sjunde versen skulle vara lång i förhållande till sūrans övriga verser. Således föreligger det i denna avgränsning en avvägning av verslängd.

Vad gäller förenlighet i innebörden av dessa verser, sade Allāh, som i den ovannämnda hadithen: *"Jag har delat ṣalāh mellan mig själv och min tjänare i två halvor, och min tjänare skall få vad han söker. Så om han säger: 'الحمد لله رب العالمين' säger Allāh — den Högste: 'Min tjänare har prisat mig'. Om han säger: 'الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ' säger Han: 'Min tjänare har ihågkommit mig'. Om han säger: 'مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ' säger Han: 'Min tjänare har förhärligat mig'. Dessa är tre verser som alla är för Allāh."*

"Om han säger: 'إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ' säger Han: 'Detta är mellan mig och min tjänare, och min tjänare skall få sin begäran tillgodosedd.'" Vi kan av detta dra slutsatsen att den nämnda halvdelningen [mellan Allāh och Hans tjänare] har skett i denna vers som är den fjärde versen i sūran. Därför är de första tre verserna för Allāh, och de sista tre för tjänaren, och den mellersta versen [vers 4] är mellan tjänaren och hans Herre.

[Fråga]: Om detta är korrekt, vad är din syn på de maṣāhif (tryckta exemplar av Qur'ān) som avgränsar den första versen av al-Fātihah som basmalah?

[Svar]: Denna numrering baseras på en åsikt bland vissa lärda att basmalah betraktas som en vers av al-Fātihah. Även om basmalah inte betraktas som en vers av någon annan sūrah och därför inte numreras. Den korrekta åsikten är dock att den inte är en vers av al-Fātihah eller någon annan sūrah. Snarare är det en helt självständig, fristående vers [som inte tillhör någon enstaka sūrah].

[Fråga]: Du hävdar att basmalah är en självständig, fristående vers men vi finner den nämnd i Qur'ān som en del av en vers i Hans ord:

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

*”Sannerligen! Det är från Sulaymān (Salomo), och sannerligen!
Det (lyder): I Allāhs namn, Den Mest Välgörande, Den Mest
Barmhärtige.” (Al-Naml, 27:30)*

Detta syftar till att informera om ett brev som skrevs av Sulaymān (frid vare med honom). Det är inte en vers som reciteras i syfte att inleda recitationen av en sūrah. Det refererar till det sätt på vilket Sulaymān (frid vare med honom) inledde sin korrespondens, vars nyheter förmedlas till oss av Allāh — den Mäktige. Därför är dess angelägenhet extern i förhållande till den aktuella diskussionen.

Slutnoter

[1] Ḥasan: berättad av Abū Dāwūd: 775 och graderad Ḥasan av Shaykh al-Albāni i Irwā' 2:54.

[2] Se Subul al-Salām 2:175 av al-Ṣān'āni, Nukhab al-Afkār 3:523 av al-'Ayni, och Sharh al-Muharrar: 231 av Shaykh 'Abd al-Muhsin al-'Abbād för innebörden av de termer som används i denna variation.

[3] Översättarens anmärkning: Författaren är hypotetisk här för att exemplifiera sin poäng. Han avser inte att läsaren experimenterar i detta avseende, och Allāh vet bäst.

[4] Autentisk: berättad av al-Bukhāri: 743 och Muslim: 399.

[5] Se Majmū' al-Fatāwā av Shaykh al-Islām [Ibn Taymiyyah] 22:275.

[6] Autentisk: berättad av Muslim: 395.

[7] Med hänvisning till versen i Sūrah al-Ḥijr 15:87

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ

Och sannerligen har Vi skänkt dig sju av al-Mathāni (de sju upprepade verserna), (dvs. Sūrat al-Fātihah) och det Storslagna Koran.

Källa: Al-Sharh al-Mumti' 3:53-60

Översatt av: *Bilal abu Omar*

